نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
دوره ششم، بهار ۱۴۰۱، شماره اول، صفحات ۱۸۰ تا ۱۸۸

پژوهشی

ارزیابی طرح کنترل وزن و چاقی در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه

مرضیه کشاورز[۱]، حسین عیدی[۲*]، شیرین زردشتیان[۳]

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
۲. * **نویسنده مسئول:** دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران، eydihossein@gmail.com
۳. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۱/۲۲ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۳/۱۷

چکیده

زمینه و هدف: این پژوهش، ارزیابی طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه و بیان چالش‌ها و راهکارها بود.

روش: روش پژوهش، کیفی و مبتنی بر نظریه داده بنیاد با رویکرد سیستماتیک بود. جامعه آماری آن، استادان و کارشناسان متخصص علوم ورزشی در حیطه مورد نظر بود که از روش نمونه‌گیری هدفمند مبتنی بر رویکرد نظری استفاده شد. روش گردآوری داده‌ها، مطالعه اسناد بالا دستی و مصاحبه نیمه ساختاریافته و عمیق با خبرگان آگاه از موضوع بود که تا اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. روایی ابزار پژوهش(مصاحبه)، توسط مصاحبه‌شوندگان و سپس استادان متخصص مورد واکاوی قرار گرفت و تأیید شد. پایایی نیز با استفاده از روش توافق درون موضوعی(۸۸ درصد) به دست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری سه مرحله‌ای باز، محوری و انتخابی استراوس و کوربین با استفاده از نرم‌افزار (nvivo10) استفاده شد.

یافته‌ها: عوامل اثرگذار بر طرح کوچ شامل ۱۹ مقوله اصلی، ۳۹ مفهوم و ۱۵۱ عامل یا کد باز هستند که موجبات علّی(توسعه ورزش دانش‌آموزی، تغییر سبک زندگی، مشارکت خانواده- مدرسه) ویژگی‌های زمینه‌ای (برگزاری مسابقات، الزامات ارتباطی-حمایتی، آموزش) شرایط مداخله‌گر (عوامل محیطی، شرایط انگیزشی، امکانات ضعیف، مجازی‌شدن مدارس و شرایط اندازه‌گیری) و راهبردهای مورد نیاز برای نتیجه‌بخشی طرح کوچ؛ فرهنگ‌سازی، کمیته‌های سلامت، بهبود وضعیّت مدارس و ارزیابی بدنی بودند. پیامدهای پژوهش عبارتند از: بهبود وضعیّت جسمانی و روانی دانش‌آموزان و خانواده‌ها، توسعه اجتماعی- اقتصادی، افزایش سلامتی، و نشاط و تغییر مثبت در سبک زندگی.

نتیجه‌گیری: ضمن اثربخشی طرح کوچ، میزان موفقیت بهتر و بیشتر آن بستگی به عواملی از جمله فرهنگ‌سازی و اهتمام مجریان، خانواده‌ها و دانش‌آموزان دارد. پیشنهاد می‌شود مدیران استان برای موفقیت بیشتر این طرح در برنامه‌های پیش‌رو از یافته‌ها و دستاوردهای مبتنی بر این پژوهش استفاده کنند.

کلیدواژه‌ها: برنامه‌های کاهش وزن، چاقی، کووید-۱۹، ورزش، وضعیت تغذیه

مقدمه

آموزش و پرورش با احساس مسئولیت در قبال سلامت دانش‌آموزان، در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بسته تحولی کنترل وزن و چاقی را با رویکرد ترویج سبک زندگی فعال در دستور کار قرار داد. در این پروژه سعی شد با آگاهی از پیامدهای منفی اضافه وزن، غربالگری و شناسایی دانش‌آموزان چاق، مشاوره و توصیه‌های تغذیه‌ای و فعالیت بدنی، زمینه تحقّق شعار دانش‌آموز سالم و جامعه سالم مهیا شود. آمارها نشان می‌دهد که اضافه وزن و چاقی ضمن تأثیرگذاری بر سبک زندگی و عوارض روانی و اجتماعی به‌عنوان عامل خطر، زمینه‌ساز بیماری‌های مختلفی در بسیاری از کشورها به مرز هشدار رسیده است. همچنین براساس مطالعه عوارض خطر بیماری‌های غیرواگیر سال ۹۵، حدود ۶۰ درصد جمعیت ایران دارای اضافه وزن و چاقی بوده و در کودکان و نوجوانان روند افزایشی دارد. با مطالعه کاسپین (Caspian)، حدود ۲۱ درصد کودکان و نوجوانان ایران، دچار اضافه وزن و چاقی هستند(۱). «پروژه کوچ» به منظور پیشگیری از چاقی و کنترل وزن دانش‌آموزان، اصلاح الگوی غذایی، انجام فعالیت بدنی در مدارس عملیّاتی شد و به نظر می‌رسد مبنای تحول اساسی در توسعه سلامت دانش‌آموزان را محقق می‌سازد. آموزش و پرورش بدین منظور، برنامه‌هایی از قبیل المپیاد ورزشی، ورزش صبحگاهی، سفیران سلامت، پایگاه تغذیه سالم را هر ساله اجرا کرده است. معلّمان ورزش به‌عنوان یکی از مهم‌ترین الگوهای شخصیتی و رفتاری که نقش تأثیرگذار در انتخاب مسیر زندگی دانش‌آموزان دارند، می‌توانند با آگاهی‌بخشی، ایجاد نگرش‌ها، گامی مؤثر در تحقق اهداف طرح بردارند. سبک زندگی خانواده‌ها در این موضوع نقش بسزایی دارد؛ با توجه به تغییرات غلط در

سبک زندگی، زندگی شهری، آپارتمان‌نشینی، ماشینی‌شدن زندگی، لزوم برنامه‌ریزی مداخله‌ای بیش‌تر برای افزایش فعالیت‌های بدنی و تغذیه مناسب برای پیشگیری از چاقی و عوارض ناشی از آن ضروری به نظر می‌رسد(۲). در جامعه صنعتی امروزی، توجه به ورزش به‌عنوان مؤثرترین عامل سلامتی در نظر می‌گیرند و خطر بسیاری از بیماری‌های متداول را کاهش می‌دهد(۳). تغذیه سالم به سلامت بدن کمک شایان توجه‌ای می‌کند و بر عملکرد مغز و فعالیت‌های روزمره دانش‌آموزان، مؤثر خواهد بود؛ لذا نیاز است با اهتمام خانواده‌ها به یک برنامه صحیح غذایی، عادت‌های نامناسب ترک شود؛ زیرا عدم رعایت اصول تغذیه، آثار زیان‌باری از جمله اضافه وزن، چاقی و ابتلا به بیماری به همراه دارد.(۴) بنابراین، افزایش دانش تغذیه و اصلاح الگوهای مصرف در بین خانواده‌ها پیشنهاد می‌شود(۵). زیرا تغذیه سالم یکی از فاکتورهای اساسی در تنظیم وزن و سلامت افراد است(۶). می‌توان گفت، در افزایش وزن، عوامل فردی؛ (کم‌تحرکی، پرخوری)، عوامل خانوادگی؛ (میزان مصرف غذایی والدین، عدم الگوی غذایی مطلوب) و عوامل اجتماعی؛ (زندگی ماشینی و شهری) مؤثر هستند(۷).

در چند سال اخیر بخش قابل ملاحظه‌ای از کتاب‌ها و مقالات پژوهشی در رشته‌های مختلف علوم ورزشی و پزشکی به موضوع کنترل وزن و چاقی مربوط می‌شود. در زمینه ورزش، تغذیه و اثر آن بر اضافه وزن و چاقی، پژوهش‌های مختلفی انجام شده است که به برخی از آن‌ها، اشاره می‌شود: شفیع‌نیا و یوسفوند(۱۳۸۸)، در نتایج پژوهش«شیوع چاقی و اضافه وزن، سطح فعالیت بدنی و نگرش تغذیه‌ای دختران...» نشان دادند شیوع اضافه وزن و چاقی در دختران بالا بوده که در این زمینه، نگرش تغذیه‌ای کودکان و اولیا آن‌ها و تشویق آن‌ها به انجام فعالیت‌های بدنی می‌تواند در ارتقاء سلامت مؤثر باشد.(۲) پاسدار و همکاران(۱۳۹۴)، در پژوهش«شیوع چاقی و برخی عوامل مرتبط با آن در زنان شهر کرمانشاه»؛ با توجه به عوارض چاقی، افزایش آگاهی‌های تغذیه‌ای و اصلاح شیوه زندگی در بین زنان پیشنهاد می‌کنند.(۴)میربلوکی و همکاران(۱۳۸۲)، در پژوهش«چاقی خانوادگی و نقش تغذیه ...» به این نتیجه رسیدند: الگوی چاقی خانوادگی با الگوی تغذیه‌ای آن ارتباط مستقیم دارد و عقیده دارند برای کاهش چاقی و اضافه وزن در جامعه، تغییر شیوه زندگی باید در خانواده صورت پذیرد(۸). رمضانی و دلفانی (۱۳۹۷)، در نتایج«مقایسه شیوع اضافه وزن و چاقی و ارتباط آن‌ها با فعالیت‌های بدنی و الگوهای تغذیه‌ای» اذعان داشتند؛ مشارکت فعالان فیزیکی باید مبنای تمرکز استراتژی‌هایی با هدف جلوگیری و درمان اضافه وزن در جوانان باشد.(۹) سعد الغبان(۲۰۱۳)، در نتیجه‌گیری پژوهش«شیوع اضافه وزن و چاقی در دانشجویان دانشگاه کربلا» از این واقعیت پشتیبانی می‌کند که چاقی یک مشکل چند عاملی است؛ جنسیت مرد و سابقه خانوادگی از عوامل خطر هستند.(۱۰) ویلیامز و گرین(۲۰۱۸)، در پژوهشِ«اضافه وزن و چاقی کودکان: عوامل مؤثر، آموزش، مداخله» به این نتیجه رسیدند که اضافه وزن یک همه‌گیری جهانی در بین کودکان است که احتمالاً در نوجوانی و بزرگسالی ادامه دارد و دانش‌آموزان بی‌تحرک بیشتر در معرض افزایش خطر و بیماری‌ها هستند. از دید این پژوهشگران، عوامل مؤثر در اضافه وزن و چاقی، عبارتند از: عوامل شخصی، اجتماعی و تأثیرات محیطی(۷). با توجه به مطالب و پژوهش‌های ارائه شده، اثر «ورزش و تغذیه» در کنترل اضافه وزن روشن می‌شود؛ اما پرسش اساسی پژوهش که نقش کلیدی در نتیجه‌بخشی «طرح کوچ» دارد، این است که دانش‌آموزان و والدین چه میزان به این دو مقوله در بستر دستورالعمل طرح، اهتمام داشته‌اند. پژوهش حاضر این مسئله را بررسی می‌کند. هدف پژوهش این است که چهار چوب طرح را در آموزش و پرورش شهر کرمانشاه ارزیابی کند تا چالش‌ها و راهکارهای بهبود اجرای این طرح مبنی بر پیشگیری از چاقی دانش‌آموزان، شناسایی و ارائه دهد.

روش

در این پژوهش از روش تحقیق کیفی، برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. جامعه آماری، خبرگان و افراد متخصص در زمینه طرح کوچ بودند. روش نمونه‌گیری هدفمند و به تکنیک گلوله برفی بود که چندین نفر از خبرگان، شناسایی و مورد مصاحبه قرار گرفتند و از افرادی که مورد مصاحبه قرار گرفته بودند خواسته شد سایر افرادی را که در وضعیت مشابهی هستند، معرفی کنند و از آن‌ها نیز مصاحبه به عمل آمد. برخی منابع ۱۰ تا ۱۵ نفر را، در صورتی که زمینه علمی و تجربی آن‌ها متجانس باشد، برای تشکیل گروه خبرگان کافی می‌دانند.(۱۱) در این پژوهش نیز از ۱۵ نفر مصاحبه به عمل آمد و از مصاحبه ۹ به بعد تکرار در داده‌های دریافتی مشاهده شد و در مصاحبه ۱۱ به اشباع رسیده شد؛ اما به‌دلیل اطمینان از داده‌های دریافتی تا مصاحبه ۱۵ ادامه یافت. برای اجرای پژوهش، پس از طراحی سوالات کلی و تدوین شیوه‌نامه مصاحبه، مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختارمند با صاحب‌نظران انجام پذیرفت. پس از پایان هر مصاحبه، مصاحبه‌ها به صورت کامل بر روی کاغذ پیاده‌سازی و اقدام به کدگذاری اولیه داده‌ها شد تا مفاهیم اولیه استخراج شوند. هم‌زمان با انجام مصاحبه‌ها، مطالعه عمیق‌تر مبانی نظری و تحقیقات پیشین انجام شد تا از ترکیب مفاهیم گذشته، تجربیات پژوهشگر و نظرات صاحب‌نظران به مراحل بعدی تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام شود. روایی یافته‌های پژوهش(مصاحبه‌ها) از زمان مطالعه ادبیات تحقیق و مبانی نظری تا زمانی که داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند توسط محقق و مصاحبه‌شوندگان بررسی و تأیید شد. علاوه بر این، از روش توافق درون موضوعی برای محاسبه پایایی مصاحبه‌ها، استفاده شد. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی دکتری آمار درخواست شد تا به‌عنوان همکار(کدگذار) در پژوهش مشارکت

کند، آموزش‌ها و روش‌های لازم برای کدگذاری مصاحبه‌ها به وی نیز انتقال داده شد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که از نظر دو نفر مشابه بودند، با عنوان«توافق» و کدهای غیرمشابه با عنوان«عدم توافق»مشخص شدند سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود، برابر با ۰/۸۸ به دست آمد(۱۲).

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی نمونه آماری در قالب ویژگی‌های فردی مصاحبه‌شوندگان (۱۵ نفر) بدین شرح است که سطح تحصیلات آنها مقطع دکتری و کارشناسی ارشد در سمت‌های مدیر کل دفتر تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش، استادان دانشگاه، رییس اداره سلامت و تندرستی، کارشناسان تربیت بدنی اداره کل استان و نواحی سه گانه، دبیران و آموزگاران خبره در راستای موضوع مورد نظر بودند.

در مجموع از تجزیه و تحلیل ۱۵ مصاحبه، ۱۵۱ کد باز استخراج شد سپس در مرحله کدگذری محوری در مجموع ۳۹ کد استخراج شدند. در نهایت در مرحله کدگذاری گزینشی ۱۹ مقوله‌های اصلی و عمده شناسایی شدند و ضمن مشخص‌کردن«مقوله هسته‌ای» به ارائه نظریه داده بنیاد پرداخته شد. در این پژوهش، موضوع مورد پژوهش (طرح کوچ) به‌عنوان«مقوله هسته‌ای» انتخاب شد. بر این اساس، تمامی مقولات دیگر به نوعی زیر این مقوله قرار دارد. در پژوهش حاضر با استفاده از تعقیب خط اصلی داستان (Story Line) در چارچوب یک مدل پارادایمی، نسبت به ارایه نظریه داده بنیاد اقدام شده است. در ادامه به بررسی یافته‌های استنباطی(کدبندی مصاحبه‌ها) در قالب (عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردی و پیامدها) می‌پردازیم.

جدول ۱- کدگذاری‌های طرح کوچ

	کدگذاری گزینشی (مقوله مرکزی)	کدگذاری محوری (مفاهیم)		کدگذاری گزینشی (مقوله مرکزی)	کدگذاری محوری (مفاهیم		کدگذاری گزینشی (مقوله مرکزی)	کدگذاری محوری (مفاهیم)
شرایط علّی	توسعه ورزش دانش‌آموزی	فرهنگ ورزش	شرایط زمینه‌ای	برگزاری مسابقات ورزشی	مسابقات درون مدرسه‌ای	شرایط مداخله‌گر	عوامل محیطی	سبک زندگی والدین
					مسابقات برون مدرسه‌ای			عوامل اجتماعی
		زیرساخت‌ها		الزامات ارتباطی- حمایتی	شبکه‌سازی			عوامل مدرسه‌ای
					مشوق‌ها			
	تغییر سبک زندگی	تغییر عادات		آموزش	آگاهی‌بخشی به مجریان		شرایط انگیزشی	انگیزه کم
					آگاهی‌بخشی به جامعه			مشکلات مالی
		مدیریت وزن					امکانات ضعیف	منابع ناکافی
	مشارکت خانواده- مدرسه	مدارس						حمایت نامناسب
		والدین					مجازی شدن مدارس	محدودیت‌های کرونایی
								شیوع بی‌تحرکی
							شرایط اندازه‌گیری	ابزار اندازه‌گیری
								ارزیاب

	کدگذاری گزینشی (مقوله مرکزی)	کدگذاری محوری (مفاهیم)		کدگذاری گزینشی (مقوله مرکزی)	کدگذاری محوری (مفاهیم)
راهبردها	فرهنگ‌سازی	فرهنگ‌سازی عمومی	پیامدها	بررسی وضعیت جسمانی و روانی دانش‌آموزان و خانواده‌ها	رسیدن به وزن مناسب
		فرهنگ‌سازی رسانه‌ای			جلوگیری از بروز بیماری
	کمیته‌های سلامت	شکل‌گیری کمیته‌های اجرایی		توسعه اجتماعی- اقتصادی	توسعه اجتماعی
		توسعه و توانمندی کمیته‌های نظارت			توسعه اقتصادی
	بهبود وضعیت مدارس	بهبود امکانات مدرسه		افزایش سلامتی و نشاط	بهبود سلامتی
		افزایش فعالیت‌های بدنی			افزایش نشاط
	ارزیابی بدنی	بررسی وضعیّت بدنی		تغییر مثبت در سبک زندگی	سبک زندگی مناسب
		غربالگری و شناسایی			بهبود وضعیت دانش‌آموزان

در این پژوهش، پدیده مورد بررسی (مطالعه کیفی ارزیابی طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه) است. بر این اساس آن را به‌عنوان طبقه محوری در نظر گرفته و سایر طبقات را به شرح زیر به‌عنوان مقولات شرایطی (علّی، زمینه‌ای و مداخله‌گر)، تعاملی، فرآیندی و پیامدی بررسی می‌کنیم.

۱. **شرایط علّی طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه کدامند؟** در این پژوهش، توسعه ورزش دانش‌آموزی، تغییر سبک زندگی و مشارکت خانواده-مدرسه به‌عنوان شرایط علّی طرح کوچ، در نظر گرفته شد.

۲. **شرایط زمینه‌ای طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه کدامند؟** شرایط زمینه‌ای یا بسترهای حاکم عبارت است از سلسله شرایط خاصی که در آن فرآیندها و تعاملات برای اداره، کنترل و پاسخ به پدیده صورت می‌گیرد. در این پژوهش، برگزاری مسابقات ورزشی، الزامات ارتباطی حمایتی و آموزش به‌عنوان شرایط زمینه‌ای پدیده مورد بررسی یعنی مطالعه کیفی ارزیابی طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه در نظر گرفته شده‌اند.

۳. **شرایط مداخله‌گر طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه کدامند؟** شرایط مداخله‌گر به مثابه بستری عمل می‌کند که باعث تخفیف یا تشدید پدیده‌ها می‌شود. در این پژوهش، عوامل محیطی، شرایط انگیزشی، امکانات ضعیف، مجازی‌شدن مدارس و شرایط اندازه‌گیری به عنوان شرایط مداخله‌گری عمل می‌کنند که بر پدیده مورد بررسی، اثرگذار می‌باشند.

۴. **راهبردهای (کنش‌ها و تعاملات) طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه کدامند؟** بیانگر رفتارها، واقعیت‌ها و تعاملات هدف‌داری هستند که تحت تأثیر شرایط مداخله‌گر و زمینه‌ای، حاصل می‌شوند. استراتژی‌های ایجاد شده برای کنترل، اداره و برخورد با هر پدیده، تحت شرایط مشاهده شده خاصی هستند. در این پژوهش نیز فرهنگ‌سازی، کمیته‌های سلامت، بهبود وضعیت مدارس و ارزیابی بدنی به‌عنوان استراتژی‌هایی که برای کنترل، اداره و پاسخ به پدیده مورد بررسی اتخاذ می‌شوند، در نظر گرفته شده‌اند.

۵. **پیامدهای طرح کوچ در دانش‌آموزان شهر کرمانشاه کدامند؟** پیامدها، نتیجه فرآیندها و تعاملات هستند. در این نظریه، مقوله‌های بهبود وضعیت جسمانی و روانی دانش‌آموزان و خانواده‌ها، توسعه اجتماعی-اقتصادی، افزایش سلامتی و نشاط و تغییر مثبت در سبک زندگی، به‌عنوان پیامد این مدل در نظر گرفته شده است. فعالیت‌های انجام شده در مرحله کدگذاری محوری در شکل ۱ به نمایش درآمده است که مدل پارادایمی مبتنی بر کدگذاری گزینشی در نظریه داده بنیاد است. در اینجا با توجّه به مقولات عمده به‌دست آمده در این پژوهش و مشخص کردن هر کدام از طبقات شرایط، فرآیند، تعاملات، پیامد و ارتباط آن‌ها با هم به نمایش درآمده است و به‌طورکلی به تحلیل و پاسخ‌گویی موضوع اصلی پژوهش می‌پردازد.

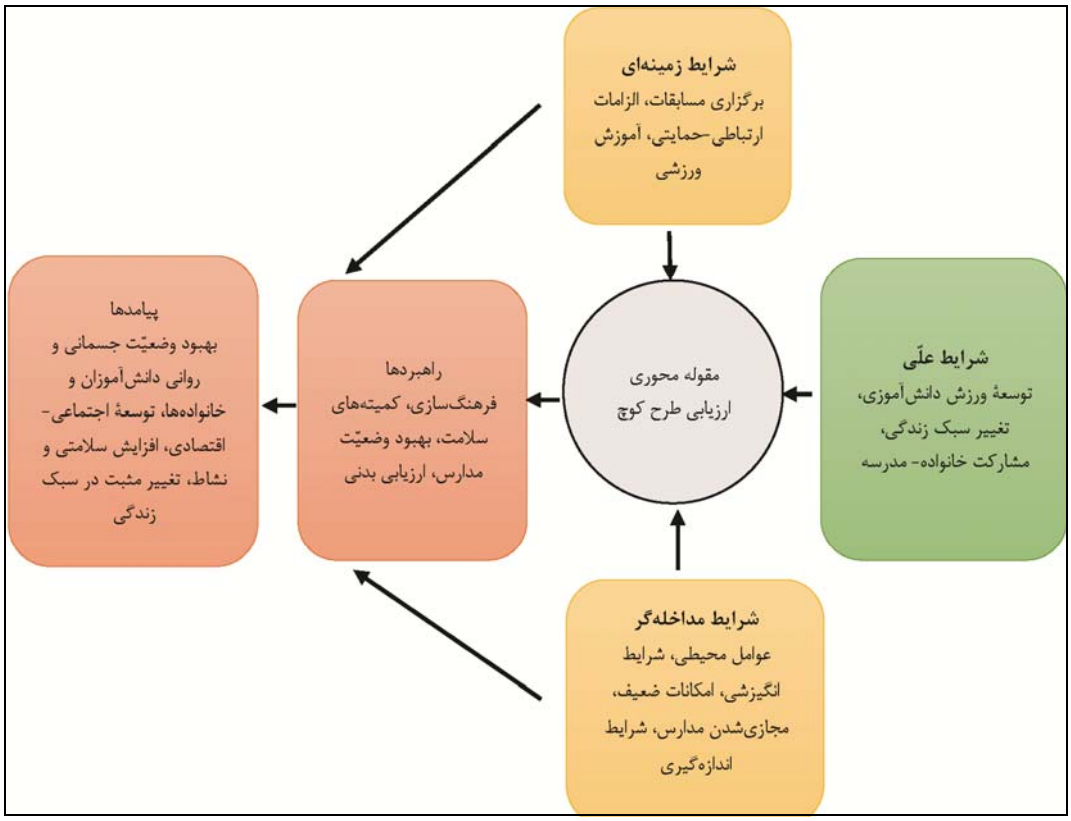

شکل ۱- مدل پارادیمی طرح کوچ

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر با هدف بررسی طرح کوچ، براساس نتایج به‌دست آمده از اسناد بالا دستی، دستورالعمل طرح، مصاحبه‌های عمیق و تحلیل آن‌ها، پنج مقوله علّی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، استراتژی و پیامدها شناسایی شد. مواردی که در شرایط و بخش‌ها استخراج شدند بر پدیده محوری تأثیر گذارند. بر مبنای **شرایط علّی**، توجّه به فرهنگ ورزش، تغییر نگرش‌ها و رفع موانع مرتبط با آن به‌ویژه در حوزه دانش‌آموزان و مدارس که از چالش‌های مهم طرح بود، نقش و نگاه مثبت آموزش و پرورش، مدارس و والدین در مؤلفه‌های مورد نظر، فراهم‌آوردن زیرساخت‌های ورزشی، توسعه فضاهای ورزشی و فراهم‌سازی تجهیزات ورزشی برای مدارس طلب می‌کند. پژوهش(۱۳) با این بخش همسو است. از آنجایی‌که والدین نقش محوری در شکل‌گیری رفتارهای دانش‌آموزان دارند، تعامل مثبت بین آن‌ها، مدرسه و معلّم می‌تواند بروز رفتارهای سازنده در دانش‌آموزان همچون مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و کسب نشاط از آن‌ها را هموار سازد. یکی از مهم‌ترین موارد در این مقوله، آگاه‌نمودن اولیاء از اهمّیت و ضرورت درس تربیت‌بدنی در رشد جسمی و ذهنی دانش-آموزان است. بسیاری از والدین علاوه بر عدم دیدگاه صحیح نسبت به درس ورزش، آن را درسی بی‌اهمیت تصور می‌کنند. شاید یکی از مهم‌ترین دلایل بی‌توجّهی دانش‌آموزان به این درس، همین مسئله باشد. آگاهی والدین از فواید درس تربیت‌بدنی، می‌تواند حمایت والدین از این درس و تشویق فرزندان خود به مشارکت فعال در آن را به همراه داشته باشد. از طرفی دیگر، ارتباط مداوم بین والدین و معلّمان تربیت‌بدنی می‌تواند مشارکت بیش از پیش دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی و لذت بیشتر آنان از این فعالیت‌ها را مهیا سازد.(۱۴) آماده‌سازی بستر و فرصت فعالیت و بازی‌های حرکتی برای فرزندان مطابق با راهنمایی‌های معلم، پیشگیری از افزایش بی‌رویه کم‌تحرکی نظیر تماشای تلویزیون، استفاده از سیستم‌ها و شبکه‌های اجتماعی مانند رایانه، تبلت و گوشی تلفن همراه از جمله اموری است که خانواده‌ها در نقش نظارتی می‌توانند انجام وظیفه کنند. مشارکت والدین در انجام فعالیت‌های بدنی همراه با فرزندان در داخل و خارج از منزل نیز از جمله تکالیفی است که خانواده در نقش همیار معلم می‌تواند داشته باشد. این بخش از نتایج با پژوهش(۱۵)، همسو است. در واقع با همکاری و همیاری خانواده در فرایندهای ورزشی، مثلث سلامت در مناسبات بین مدرسه، والدین و دانش‌آموز شکل می‌گیرد. تشویق فرزندان در انجام مستمر تکالیف حرکتی در منزل و ایفای نقش الگویی برای آنها با اهتمام به فعالیت‌بدنی از جمله کارهایی است که خانواده در قالب حمایت روانی و عاطفی از دانش‌آموزان می‌تواند به عمل آورد(۱۶). طبق یافته‌های پژوهش، آموزش و پرورش نیز، می‌تواند در این زمینه، حمایت و انگیزه‌دهی مطلوبی داشته باشد؛ این نهاد می‌تواند در برگزاری رویدادهای جذاب ورزشی و ترغیب دانش‌آموزان به شرکت در آن‌ها از جمله برگزاری المپیاد ورزشی درون مدرسه‌ای و توسعه مدرسه پویا یا ورزش صبحگاهی نقش بهتری را در این طرح ایفا کند.(۱) در صورتی‌که المپیاد ورزشی مدرسه‌ای، تخصصی برنامه‌ریزی شود، می‌تواند تأثیرگذار باشد(۱۷). حلاجی و ابراهیم (۱۳۹۵) در پژوهشی اذعان کردند که المپیاد ورزشی با رویکرد مدرسه محورکردن فعالیت‌های ورزشی، پر نشاط‌کردن جو مدرسه و هویت‌بخشی به دانش‌آموزان با اهداف توسعه و ارتقای آمادگی جسمانی، مهارت‌های ورزشی و سطح سلامت آنها صورت می‌گیرد(۱۸). در این بخش باید اضافه کرد؛ عادات رفتاری غلط افراد نظیر؛ پرخوری، عدم برنامه غذایی، کم‌تحرکی، وابستگی به فضای مجازی و سبک زندگی شهری و ماشینی(فردی و اجتماعی) امروزه مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی را در پی خواهد داشت. بنابراین، لازم است با فرهنگ‌سازی، افزایش سواد تغذیه‌ای، آگهی ورزشی، بازگویی عوارض ناشی از اضافه وزن و چاقی، تنظیم برنامه و مدیریت وزن، سبک زندگی نادرست و غیرفعال به سبک زندگی سالم و فعال تغییر شکل دهد.

یافته‌ها در مورد عوامل زمینه‌ای و بسترهای لازم برای تأثیرگذاری طرح نشان می‌دهد؛ یکی از چالش‌های بنیادین، که سد راه طرح کنترل وزن دانش‌آموزان شده بود، تعطیلی مدارس به‌دلیل کرونا و محدویت‌های موجود در پی فراگیری این ویروس بود. عدم حضور دانش‌آموزان در مدارس، قرنطینه‌شدن در خانه، محدودیت‌های دسترسی به امکانات ورزشی، ارتباط بین مدرسه و خانواده از طریق فضای مجازی، عدم رعایت دستورالعمل‌های طرح از سوی برخی خانواده‌ها و دانش‌آموزان، به‌خودی‌خود فرایند اجرایی آن را با چالش مواجه می‌کرد. روشن است که عوامل مذکور در نتیجه‌بخشی مطلوبی که مجریان مدنظر قرار داده بودند، تأثیرگذار بوده است؛ بسیاری از دانش‌آموزان به هر دلیلی در اندازه‌گیری دقیق قد و وزن، حسّاسیت لازم را نداشته‌اند؛ بدین شکل که با حدس و گمان، قد و وزن خود را به مجریان طرح اعلام کرده‌اند و یا در مورد برنامه-های غذایی و ورزشی، راهنمایی‌های مربیان را مهم جلوه نداده‌اند. کم تحرکی، تغذیه نامناسب و کرونا، سلامتی افراد را مورد هدف قرار می‌دهد؛ زیرا تعطیلی فعالیت‌های بدنی، عامل اضافه وزن و منشأ بروز بسیاری از بیماری‌هاست. ورزش در زمان شیوع کرونا در رشد ابعاد جسمی و سلامت افراد تأثیرگذار و از ضروریات است. پژوهشگران توصیه می‌کنند برای تقویت سیستم ایمنی در شرایط موجود، فعالیت‌های ورزشی به شکل متنوع و در سطح متوسط در منزل یا فضاهای باز انجام شود. بدین منظور معلّمان ورزش همسو با والدین می‌توانند به روش‌های مختلف با ورزش در خانه و افزایش فعالیت‌هایی نظیر پیاده‌روی، طناب‌زنی، پرش جفت پا، دوچرخه-سواری، استفاده از پله به‌جای آسانسور و... از چاقی و سایر تبعات بی‌تحرکی ممانعت کنند. پیشنهاد می‌شود برای بهبود وضعیت ورزش مدارس در شرایط فراگیری ویروس کرونا، معلمان تربیت‌بدنی با همکاری والدین، دانش‌آموزان را به انجام فعالیت‌های حرکتی در خانه با هدف افزایش نشاط،

شادابی و ارتقای آمادگی جسمانی تشویق کنند. در این زمینه والدین با الگو بودن در انجام فعالیت‌های ورزشی در منزل یا اماکن خلوت با حفظ پروتکل‌های بهداشتی، می‌توانند تأثیر بسزایی داشته باشند(۱۵-۱۴). یافته‌های ملانوری و امانی (۱۳۹۹) اشاره دارد به اینکه قرنطینهٔ خانگی و عدم استفاده از اماکن ورزشی باعث کاهش میزان آمادگی جسمانی، اختلال در ریتم شبانه‌روزی، افسردگی و برهم‌خوردن تعادل انرژی دریافتی و مصرفی می‌شوند که تمامی این موارد با ضعف سیستم ایمنی و خطر عوارض شدیدتر حاصل از بیماری کووید-۱۹ همراه هستند (۱۹). فعالیت بدنی با شدّت متوسط در خانه در زمان شیوع این بیماری می‌تواند راهبردی مؤثر در مقابله با این عوارض باشد.(۲۰) چالش دیگر اینکه به جز عده‌ای محدودی از مجریان طرح در مدارس که دارای وجدان کاری بودند، در اقداماتی نظیر ثبت و ضبط اطلاعات دانش‌آموزان، پیگیری و نظارت بر اجرائیات دستورالعمل طرح، که نقش شایانی در اثربخشی آن داشته است، کم کاری کرده و از مسئولیت‌های لاینفک خود تصور نکرده‌اند. پژوهشگران اذعان دارند در صورتی که وزارت متبوع نسبت به جلب حمایت ذی‌نفعان و ایجاد تعامل جهت حضور و نظارت بیشتر میان نهادهای مرتبط مانند وزارت بهداشت یا آموزش عالی و وزارت ورزش و جوانان در زمینه شناخت افراد چاق، لاغر، کنترل قد و وزن دانش‌آموزان، ارائه برنامه ورزشی، تغذیه مناسب و راهکارهای کاربردی اهتمام بیشتری داشت، مؤثرتر واقع می‌شد.

این توضیح لازم است که آموزش و پرورش، با برگزاری وبینارهای مختلف با حضور استادان متخصص ورزشی و فیزیولوژی تغذیه تا حدودی ارتباط و تعامل بین این نهاد و دانشگاه را برقرار کرده بود و با بهره‌گیری از تجربیات آن‌ها، در اختیار مجریان، خانواده‌ها و دانش‌آموزان قرار داد. اگر وزارت متبوع با وجود تلاش‌ها، در قبال مجریان اصلی این طرح، حق‌الزحمه لازم را نیز در نظر می‌گرفت و با این روش، نظارت و کنترل بیشتری بر روند اجرایی طرح داشت، بدون شک موفقیت و خروجی طرح بهتر و نتیجه‌بخش‌تر بود. این نهاد در زمینه آموزش و آگاهی‌بخشی به ذی‌نفعان با ارائه دستورالعمل‌ها همراه با بروشورهای مختلف، اختصاص کانال‌های ویژه به طرح در پیام‌رسان شاد(شبکه ملی آموزش) نظیر کانال تربیت بدنی، تغذیه سالم، بسته‌های تحولی کوچ و برگزاری دوره‌های ضمن خدمت، نقش بسزایی در دانش‌افزایی پیشگیری از اضافه وزن داشته است. این بخش با نتایج پژوهش(۱۶) همسویی دارد. پیشنهاد می‌شود در رسانه ملی، فرهنگ‌سازی ورزشی، آموزش تغذیه سالم در خانواده‌ها صورت پذیرد؛ این موضوع از طریق پژوهش (۲۱) حمایت می‌شود چرا که بی‌توجهی به آن‌ها منجر به چاقی، اضافه وزن، مشکلات و بیماری‌های مختلف شده که ضمن با خطر مواجه نمودن سلامت خانواده‌ها و کاهش شور و نشاط جامعه، هزینه‌های پزشکی و درمان و به دنبال آن مرگ و میر در کشور را افزایش می‌دهد. یافته‌های این بخش با نتایج پژوهش‌های(۷، ۲۲)، همسو می‌باشد.

براساس مدل مفهومی پژوهش و بر محور شرایط مداخله‌گر، مقوله‌هایی عمل می‌کنند که فرایندهای آن در جهت تأثیرگذاری بر پدیده محوری قابل بررسی است؛ از جمله؛ عوامل محیطی، عدم انگیزه و همکاری معلّمان، دانش‌آموزان و خانواده‌ها، نبود متخصصان تغذیه رایگان با توجّه به مشکلات اقتصادی خانواده‌ها، عدم حمایت معیشتی از دانش‌آموزان بی‌بضاعت، عدم دسترسی دانش‌آموزان به وسایل اندازه‌گیری مناسب، موانع و چالش‌های رویکردی نظیر عدم دیدگاه مناسب ورزشی، امکانات ضعیف، کمبود منابع مالی برای اجرای طرح همچنین موانع و چالش‌های حمایتی مانند عدم حمایت سازمان‌های مرتبط با طرح. در شرایط مداخله‌گر و مقوله محوری پژوهش، کرونا و تعطیلی مدارس نیز به نوبه خود چالشی اساسی محسوب شده که بر روند اجرای طرح تأثیر گذار بوده است. نتایج پژوهش صفانیا و همکاران(۱۳۹۹) ضمن تأکید بر این موضوع که با شیوع کرونا در جهان، ساختار تربیتی و آموزشی در ورزش از حالت سنتی به حالت مدرن و برخط تغییر وضعیت داده است، اذعان دارد با توجه به اهمیت فعالیت فیزیکی در شرایط فیزیولوژیکی و روانی افراد، فعال‌ماندن در دوران قرنطینه از اهمیت بالایی برخوردار است و عدم تحرک خطر ابتلا به بیماری‌های مزمن در دوران پسا کرونا را افزایش می‌دهد.(۲۳) نکته اساسی قابل ذکر در میزان موفقیت طرح، به فرهنگ ورزش و تغذیه، عوامل محیطی؛ اجتماعی، مدرسه و سبک زندگی خانواده و افراد آن وابسته است؛ با این توضیح که معمولاً والدین نسبت به تغذیه خود و فرزندانشان رعایت و نظارت لازم ندارند و به فعالیت‌های بدنی توجه‌ای ندارند، اضافه وزن در خانواده عادی پنداشته می‌شود. این بخش با یافته‌های پژوهش(۲۴) همسو می‌باشد. الگو بودن والدین و پیروی آن‌ها از سبک زندگی سالم و فعال، نظارت بر فرزندان در ترغیب‌شان به فعالیت‌های ورزشی، دانش تغذیه خانواده و پایبندی به رعایت اصول آن، به عنوان شرایط مداخله‌گری عمل می‌کنند که بر پدیده مورد بررسی، اثرگذار می‌باشند. باید گفت: زندگی آپارتمان‌نشینی، سبک زندگی ماشینی و شهری خانواده‌ها، عدم فعالیت حرکتی (پیاده‌روی) در انجام امور روزمره زندگی یا کم توجهی به آن، حضور بیش از حد در فضای مجازی یا انجام بازی‌های غیرحرکتی یک چالش مهم برای کنترل وزن و چاقی قابل بررسی است.

بخش بعدی پژوهش مبتنی بر استراتژی‌هایی است که زمینه را برای تحقق پیامدهای مهم و موفقیت‌های طرح فراهم می‌کند که شامل فرهنگ ترویج ورزش و تغذیه سالم، ارائه برنامه‌ها و ترویج سبک زندگی سالم است. این بخش با یافته‌های پژوهش(۲۵) همخوانی دارد. در این راستا، وزارت آموزش و پرورش و ورزش و جوانان با تمرکز بر ایجاد شرایط حضور افراد در مسابقات و اماکن ورزشی، آگاهی‌بخشی از اثرات مخرب چاقی بر تندرستی، افزایش سهم ورزش در زندگی، ترویج فعالیت‌های تفریحی برای دانش‌آموزان و افزایش انگیزه می‌توانند عملکرد مناسبی را در راستای موفقیت طرح داشته باشند. این بخش با نتایج پژوهش(۲۳) همسو می‌باشد. می‌توان با افزایش دانش پیشگیری از اضافه وزن، جلوگیری از کم تحرّکی، ارائه برنامه‌های مدیریت وزن، رعایت تغذیه اصولی، مسبب زندگی

سالم شد. لازم است علاوه بر دانش در این زمینه، فرهنگ‌سازی لازم نیز ایجاد نمود. طرح کوچ با اهتمام و سرمایه‌گذاری بیشتر، همکاری نهادها و خانواده‌ها می‌تواند نتیجه بهتری داشته باشد و با تغییر سبک زندگی، افراد را از مشکلات رفتاری، بیماری و عوارض ناشی از چاقی و اضافه وزن نجات دهد. در این صورت است که با کاهش چاقی و هزینه‌های کلان درمان، شاهد کاهش مشکلات، بیماری و مرگ و میر خواهیم شد. آموزش و پرورش در تفاهم‌نامه‌های همکاری مشترک با وزارت ورزش و جوانان در جلسه اختتامیه پروژه کنترل وزن و چاقی، زمینه و شرایط مناسب را برای حضور دانش‌آموزان در اماکن و مسابقات ورزشی در سطوح مختلف ایجاد کردند. پیشنهاد می‌شود وزارت بهداشت نیز از طریق رسانه و مطبوعات، با آگاهی‌بخشی به افراد جامعه از تأثیرات مخرب چاقی بر سلامتی افراد، عادات تغذیه‌ای مناسب برای خانواده‌ها ترویج دهد و سبک زندگی سالم را برای آن‌ها تبلیغ نماید. متولیان می‌توانستند در شرایط کرونا برای نتیجه-بخشی بهتر طرح در جهت استاندارد اندازه‌گیری قد و وزن دانش‌آموزان با تهیه وسایل مورد نیاز غربالگری، ارائه بهتر برنامه‌های تمرینی و تغذیه‌ای، شناسایی مشکلات و رفع آن‌ها با فراهم آوردن امکانات، عنایت بیشتری نشان دهند. شیروانی و رستم‌خانی(۱۳۹۹) تأکید دارند که افراد می‌توانند فعالیت ورزشی را در زمان شیوع کووید-۱۹ با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی و با شدّت متوسط انجام دهند.(۲۶) کشاورز و همکاران(۱۴۰۰) نیز بر این عقیده‌اند با توجه به کرونا، دانش‌آموزان می‌توانند فعالیت‌های ورزشی با شدّت و مدت مناسب در خانه و محیط‌های خلوت و باز، با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی با کمترین امکانات انجام دهند تا ضمن پیشگیری از اضافه وزن در اثر در خانه ماندن و مقاومت سیستم ایمنی بدن در برابر بیماری‌ها و مخصوصا کووید-۱۹ اثربخشی طرح نیز ملموس شود.(۲۰) یافته‌های این بخش با نتایج پژوهش‌های(۱۹، ۲۳) همسو است.

بخش نهایی در ارتباط با پیامدهای طرح است که ماحصل استراتژی‌هایی است که با عوامل زمینه‌ای و مداخله‌گر پیش می‌روند. در بحث پیامدها، بهبود وضعیت جسمانی و روانی دانش‌آموزان و خانواده‌ها با رسیدن به وزن مناسب، جلوگیری از بروز بیماری‌ها، افزایش آگاهی آن‌ها در رابطه با کنترل وزن و تأثیر آن بر سلامتی، انجام فعالیت‌های بدنی، رعایت الگوهای غذایی و توجه به رهنمودها مطرح می‌شود. دانش‌آموزان و خانواده‌ها با تغییر مثبت در سبک زندگی، رعایت اصول تغذیه و انجام فعالیت‌های ورزشی جهت جلوگیری از اضافه وزن، بیماری‌های مرتبط با آن و...، نسبت به داشتن وزن مطلوب حس رضایت‌بخشی دارند و سلامت جسمانی و روحیشان افزایش می‌یابد و در نتیجه به نیروهای انسانی فعال و کارآمد در زندگی و بحران‌های ناشی از آن مبدل می‌شوند. در این بخش، می‌توان به توسعه اجتماعی و اقتصادی به‌عنوان یک مسئله هدفمند و کاربردی نیز اشاره کرد که در پی عواملی از جمله کاهش هزینه‌های پزشکی، صرفه‌جویی کلان در مسئله درمان و هزینه کردن آن در بحث توسعه اقتصادی کشور با بهبود وضعیت سلامت دانش‌آموزان، افزایش شور و نشاط اجتماعی، بالا رفتن کیفیت زندگی، توسعه سرمایه نیروی انسانی فعال در سایه دانش‌آموز سالم و جامعه سالم برای رسیدن به قله‌های پیشرفت علمی و اجتماعی حاصل می‌شود. خانواده‌ها با عملی کردن دستورالعمل طرح در مسیر زندگی و پیشگیری از اضافه وزن، مسبب کاهش بیماری‌ها و افزایش روحیه نشاط در میان فرزندان خود می‌شوند و می‌توانند در زندگی فردی و اجتماعی فعال بوده و در بحران‌ها، مشکلات اجتماعی و اقتصادی مدیریت لازم را داشته باشند. پیامدهای این پژوهش با یافته‌ها و نتایج پژوهش(۲۷) همپوشانی دارد. با نگاه به این پیامدها می‌توان به نتیجه‌بخشی طرح کوچ واقف بود اما میزان موفقیت بهتر و بیشتر آن بستگی به عوامل مهمی از جمله فرهنگ‌سازی و توجه خانواده‌ها، دانش‌آموزان و از همه مهم‌تر وجدان اخلاقی افراد و مجریان این طرح داشته است. پیشنهاد می‌شود مدیران در جلسات متعدد نظیر شورای دبیران، شورای دانش‌آموزی، انجمن اولیاء و مربیان و... در مورد دانش‌افزایی پیشگیری و کنترل اضافه وزن، رهنمودهای سازنده‌ای بر محور دستور العمل کوچ مطرح نمایند و ضمن پیگیری‌های لازم و ایجاد تعامل مثبت، از والدین و معلّمان سایر دروس به‌ویژه دبیران تربیت‌بدنی بخواهند تا با الگو بودن، دانش‌آموزان را به انجام فعالیت-بدنی و رعایت تغذیه مناسب در خانه و مدرسه با در نظر گرفتن پاداش و نمره درسی تشویق کنند. این مقوله با نتایج پژوهش(۱۶) همخوانی دارد. باید اذعان کرد که آموزش و پرورش در زمینه طرح کوچ، اقدامات قابل تحسینی انجام داده است امّا می‌توانست با برنامه‌ریزی‌ها، نظارت‌ها و حمایت‌های بیشتر، نتیجه بهتری را به دست آورد. امید است که در آینده نزدیک با فراهم کردن بسترهای لازم، شاهد موفقیت‌های بهتر طرح شویم. در مجموع پیشنهاد می‌شود نقش عوامل کلیدی و مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای طرح کوچ و اثرات آن همراه با دلایل و همچنین دستورالعمل‌های اثربخش برای مجریان، خانواده‌ها و مدارس، چالش‌ها و راهکارهای بهبود اجرای این طرح از سوی آموزش و پرورش، برجسته گردد و برای آگاهی‌بخشی افراد به شکل الگویی جامع تدوین شود یا طرح مذکور در قالب فرهنگ پیشگیری از اضافه وزن و آگاهی‌بخشی به والدین هر ساله به شکل جشنواره در سطوح مختلف برگزار شود. این پژوهش به‌عنوان مبانی نظری راهگشای پژوهش‌های پیش‌رو خواهد بود و می‌تواند اساس پژوهش‌های بعدی قرار گیرد.

محدودیت‌های پژوهش

با توجه به اینکه این پژوهش نیازمند همکاری و مشارکت خبرگان

دانشگاهی حوزه علـوم ورزشـی، مسـئولان آمـوزش و پـرورش و سـازمان مربوطه بود، متأسفانه همکاری کامل به دلیل شرایط کرونا و محدودیت‌هـا حاصل از این بیماری، مشغله‌های کاری، نبود منابع مالی از پـیش تعیـین شده برای اجرایی شدن طـرح، عـدم نظـارت و حمایـت مـالی ذی‌نفعـان کلیدی، مقدور نشد.

تشکر و قدردانی

در پایان از تمامی کارشناسان و دبیران اداره کل آموزش و پـرورش و نواحی سه گانه شهر کرمانشاه که از ارائه اطلاعات لازم و سازنده طـی فرایند مصاحبه‌ها کوتاهی و دریغ نفرموده‌انـد، کمـال قـدردانی را ابـراز می‌نماییم.

منابع

1. Deputy Minister of Physical Education and Health of the Ministry of Education. Executive Instruction of the Transformation Package for Weight and Obesity Control of Students (Koch) with the Approach of Promoting an Active and Healthy Lifestyle.2020. Available at: https://www.medu.ir/ [In Persian]
2. Shafihniya P, Yousefvand Z. Prevalence of obesity and overweight, level of physical activity and nutritional attitude of 10 and 11 year old female students in Ahvaz .Journal of Research in Sports Science 2009; 24: 139-148. [In Persian]
3. Rahmaninia F, Daneshmandi H, Darbani H. Determining the prevalence of obesity and overweight in male students and its relationship with the level of physical activity .Harakat Magazine 200; 22: 47-59. [In Persian]
4. Tajvidi M, Charmari M. Adolescent Obesity Prevalence and Its Related Factors Among High School Students of Karaj City .Journal of Client-Centered Nursing Care 2016; 2(2): 89-96. [In Persian]
5. Pasdar Y, Darbandi M, Niazi P, AlQasi Sh, Roshanpour F. Prevalence of obesity and some related factors in women in Kermanshah. Hakim Seyed Esmaeil Jorjani Magazine 2015; 3(3): 1-15. [In Persian]
6. Samadi M, Zinli F, Qutbuddin Mohammadi Sh, Alipour M, Asadi Samani H. The Relationship between Obesity and Dietary Patterns: A Review of Evidence .Journal of Clinical Excellence 2015; 4: 72-89. [In Persian]
7. Williams S, Greene JL. Childhood Overweight and Obesity: Affecting Factors .Education and Intervention .J Child Obes 2018; 2(3): 9.
8. Mirbloki M, Mirmiran P, Azizi F. Family obesity and the role of nutrition: Tehran Lipid and Glucose Study. J Diabetes Metab Disord 2003; 2(5): 97-89. [In Persian]
9. Ramezani A, Delfani Z. Comparison of the prevalence of overweight and obesity and their relationship with physical activity and nutritional patterns .The Growth of Physical Education 2019; 2(19): 9-19. [In Persian]
10. Saad Ibrahim Al-Ghabban. Prevalence of Overweight and Obesity among Students in University of Kerbala .Med J Babylon 2013; 10(1): 205-218. [In Persian]
11. Charams K. Grounded theory book .New York: SAGE publishing; 2006. P. 78-89.
12. Mohammadi Askarabadi M, Eydi H, Abbasi H. Thematic analysis of factors affecting the development of Iran's sports economy. sports management and development 2021; 9(4): 20-35. [In Persian]
13. Nikkhoo M, Mohammadi N, Barari AR. Relationship between intramural sports Olympiad with achieves the objectives of fundamental transformation document ministry of education. International Journal of Sport Studies 2015; 5(7): 890-894. [In Persian]
14. Bai N, Esfehani Nia A. Modeling Effect of Parents' Social Support . Perceived Competence and School Climate on Pleasure from Participation in Physical Activity of Female Students. Research on Educational Sport 2019; 7(16): 307-326. [In Persian]
15. Besharati Holaso M, Naderi Nasab M, Ramzani Nezhad R. A Model for Analysis and Management Development of Familys Sport in Iran. Research on Educational Sport 2021; 9(23): 155-82. [In Persian]
16. Vahdani M, Rezasoltani N, Jafari M. Designing of a Pedagogical Model to Implementation the Goals of the Physical Education Curriculum of Schools During the Covid-19 Pandemic. Research on Educational Sport 2021; 9(22): 17-46. [In Persian]
17. Saatchian V, Keshtidar M, Ranuei M, Azizi B. Explaining the factors affecting the success of the intramural sports Olympiad. Research on Educational Sport 2019; 7(16): 39-60. [In Persian]
18. Halaji M, Ebrahim K. Understanding the fundamentals and process of sports talent. 3rd ed. Tehran: Bamdad Ketab; 2010. [In Persian]
19. Molanouri Shamsi M, Amani Shalamzari S. Exercise Training, Immune System, and Coronavirus. Sport Physiology 2020; 12(46): 17-40. [In Persian]
20. Keshavarz M, Eydi H, Rastegari M. A study of sports, nutrition and corona with the focus on migration plan in students of Kermanshah. The first national conference on sports, public participation and lifestyle. Nahavand: Nahavand University; 2021. [In Persian]
21. Parsamehr M, Niknejad M. The role of social networks in attracting female students to participate in sports. Journal of Sports Management and Motor Behavior 2011; 14(3): 73-86. [In Persian]
22. Hasanipour Azgami S, Fath Ali Pour M, Daryabaigi R, Soheilieh Azad A. Study of overweight and obesity in medical students in Tehran in 2015. Journal of Health Resonance 2016; 4(4): 40-45. [In Persian]
23. Safania P, Safania A, Ariadoust H. A Study of Educational and Physiological Structures of Corona Crisis in Sports Industry . Quarterly Journal of Educational Psychology 2020; 56(16): 91-104. [In Persian]
24. Taheri F, Kazemi T, Ansari Nejad T, Sharifzadeh Gh. Prevalence of obesity and overweight in children and its relationship with parental obesity in Birjand .Scientific Journal of Birjand University of Medical Sciences.2014; 3(21): 1-7. [In Persian]
25. Safavi M, Yahyawi H, Pourrahimi M. The effect of training nutritional behaviors and sports activities on self-efficacy of middle school students .Islamic Azad University Journal of Medical Sciences 2012; 2(22): 143-151. [In Persian]
26. Shirvani H, Rostamkhani F. A Review of Exercises for Performing Sports Activities During the Outbreak of Covid-۱۹Disease .Journal of Military Medicine 2020; 2(22): 161-168. [In Persian]
27. Sadat Hosseini K, Manouchehri Nejad M. Overweight and obesity, barriers to health and development of society .Congress of Pioneers of Progress. Tehran: Islamic-Iranian model of progress; 2013. [In Persian]

Original

Evaluation of the Weight and Obesity Control Project In Students of Kermanshah

Marzieh Keshavarz[1], Hossein Eydi[2*], Shirin zardoshtian[3]

1. M.A Student in Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran
2. ***Corresponding Author:** Associate Professor of Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran, eydihossein@gmail.com
3. Assistant Professor of Sports Management, Razi University, Kermanshah, Iran

Abstract

Background: The purpose of this study was to evaluate the Weight and Obesity Control project in students of Kermanshah and to discuss the challenges and solutions.

Methods: The research method was qualitative and based on data foundation theory with a systematic approach. The statistical population of the study was professors and experts in sports sciences in the selected field. Targeted sampling method based on theoretical approach was used. The method of data collection included reviewing upstream documents and semi-structured and in-depth interviews with knowledge-aware experts, which continued until theoretical saturation of data. The validity of the research tool (interview) was reviewed and confirmed by the interviewees and then by specialized professors. Reliability was also obtained using intra-subject agreement (%88). To analyze the data, the open, axial and selective three-step coding method of Strauss and Corbin using nvivo10 software was used.

Results: The factors affecting the Weight and Obesity Control project include 19 main categories, 39 concepts and 151 factors or open sources that contribute to causal (student sports development, lifestyle change, family-school participation), background characteristics (competitions, communicative-supportive requirements, education), interventionist conditions (environmental factors, motivational conditions, poor facilities, virtualization of schools and measurement conditions) and strategies needed to make the Weight and Obesity Control project effective; There were culture building, health committees, school improvement and physical evaluation. Finally, the outcomes of the research include improving the physical and mental condition of students and families, socio-economic development, increasing health and vitality and positive lifestyle changes.

Conclusion: While the effectiveness of the Weight and Obesity Control project, its better and more successful rate depends on factors such as culture and the efforts of facilitators, families and students. It is suggested that managers of the province use the findings and achievements based on this research to make this project more successful in the leading programs.

Keywords: COVID-19, Exercise, Nutritional Status, Obesity, Weight Reduction Programs